

Konjunkturen sammantaget lite bättre men nedgång för leverantörer oroar

” Starkt för transportmedel, svagt för leverantörer i Sverige.

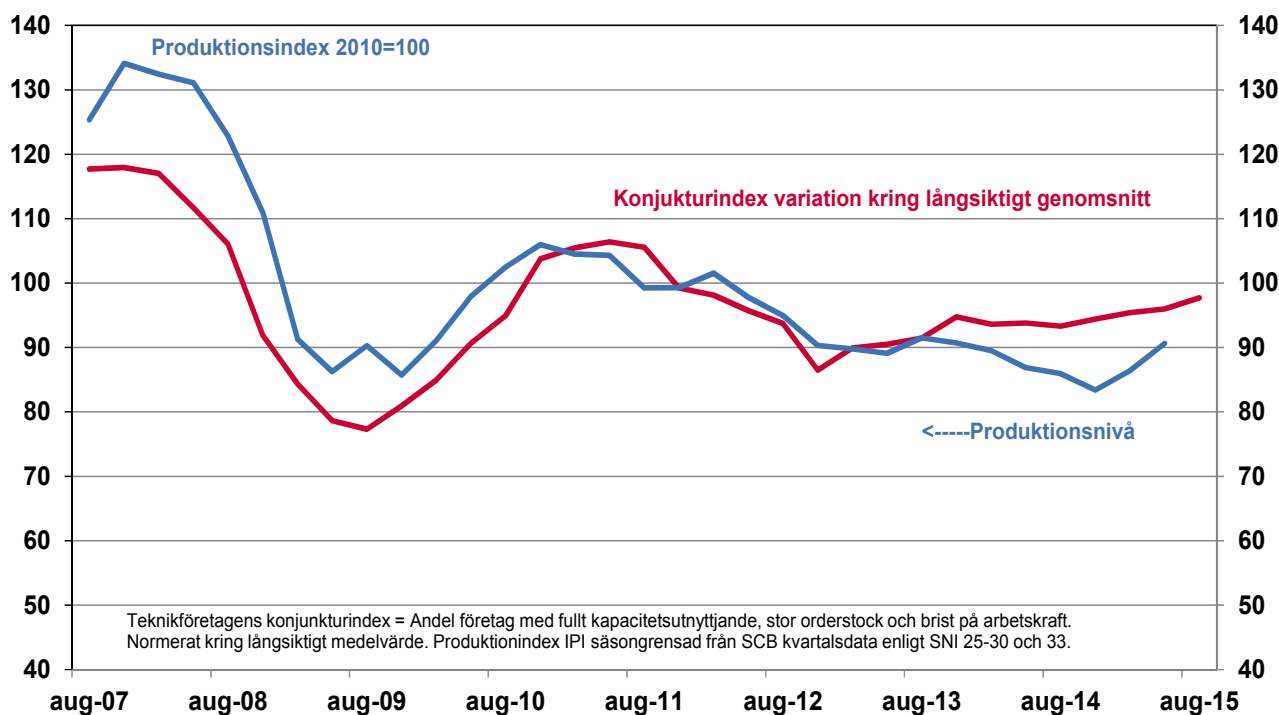
Orderingången för teknikindustri i Sverige ökar i närmast oförändrad takt under tredje kvartalet. Efterfrågan är fortsatt hög inom transportmedelsindustrin och ökar nu något i maskinindustrin. Leverantörer har en motsatt utveckling. Orderingången minskar för leverantörer till bilindustrin och framför allt för leverantörer till maskinindustrin. Andelen företag som efterfrågar yrkesarbetare har stigit men är oförändrad för ingenjörer. Kapacitetsutnyttjandet ökar något, men är fortsatt klart lägre än det historiska genomsnittet.

Transportmedelsindustrin redovisar en fortsatt ökad orderingång. Orderingången ökar nu också för maskinindustrin, men här efter en längre tids nedgång. För metallvaruindustrin dämpas tvärt om orderingången sammantaget. Skillnaderna mellan olika branscher är stora.

Oroande är därtill att efterfrågan för leverantörsindustrin avtar. Här är det endast leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin i Sverige som utgör ett positivt undantag.

Efterfrågan på yrkesarbetare ökar sammantaget något, främst i mindre och medelstora företag, men är oförändrad för ingenjörer. Kapacitetsutnyttjandet ökar sammanlagt. Trots detta är utnyttjandet fortsatt lågt.

Teknikföretagens konjunkturindex och produktionsnivå

	Sverige	↗	-	↘	=	Export	↗	-	↘	=
▶ Metallvaruföretag										
maj-15	49%	26	53	21	5	51%	46	38	16	30
aug-15		28	57	15	13		35	42	23	12
▶ Varav metallbearbetning										
maj-15	77%	24	51	25	-1	23%	33	40	27	6
aug-15		40	38	22	18		32	59	9	23
▶ Maskinindustri										
maj-15	19%	23	47	30	-7	81%	30	34	36	-6
aug-15		29	52	19	10		21	76	3	18
▶ Leverantörer till maskinindustri										
maj-15	38%	31	47	22	9	62%	35	18	47	-12
aug-15		28	44	28	0		6	42	52	-46
▶ Leverantörer till tele- och elektroindustri										
maj-15	52%	27	60	13	14	48%	70	19	11	59
aug-15		32	52	16	16		23	55	22	1
▶ Instrumentindustri										
maj-15	11%	31	51	18	13	89%	18	49	35	-15
aug-15		18	16	66	-48		45	35	20	25
▶ Bil- och transportmedelsindustri										
maj-15	17%	51	40	9	42	83%	53	36	11	42
aug-15		51	49	0	51		66	25	9	57
▶ Leverantörer till bilindustri										
maj-15	44%	32	50	18	14	56%	19	71	10	9
aug-15		14	66	20	-6		12	73	15	-3
▶ Leverantörer till bygg och anläggning										
maj-15	35%	32	49	19	13	65%	6	86	8	-2
aug-15		35	54	11	24		4	96	0	4
▶ 0-74 anställda										
maj-15	57%	26	55	19	7	43%	22	52	26	-4
aug-15		29	47	24	5		30	51	19	11
▶ 75-150 anställda										
maj-15	50%	17	63	20	-3	50%	27	52	21	6
aug-15		31	60	9	22		26	64	10	16
▶ 151-500 anställda										
maj-15	38%	25	49	26	-1	62%	38	42	20	18
aug-15		28	51	21	7		25	59	16	9
▶ 501- anställda										
maj-15	15%	43	45	12	31	85%	58	25	17	41
aug-15		41	55	4	37		48	43	9	39
Teknikföretag totalt										
maj-15	23%	33	50	17	16	77%	52	30	18	34
aug-15		35	53	12	23		44	46	10	34
Teknikföretag leverantörer totalt										
maj-15	38%	29	52	19	10	62%	23	58	19	4
aug-15		27	54	19	8		10	69	21	-11

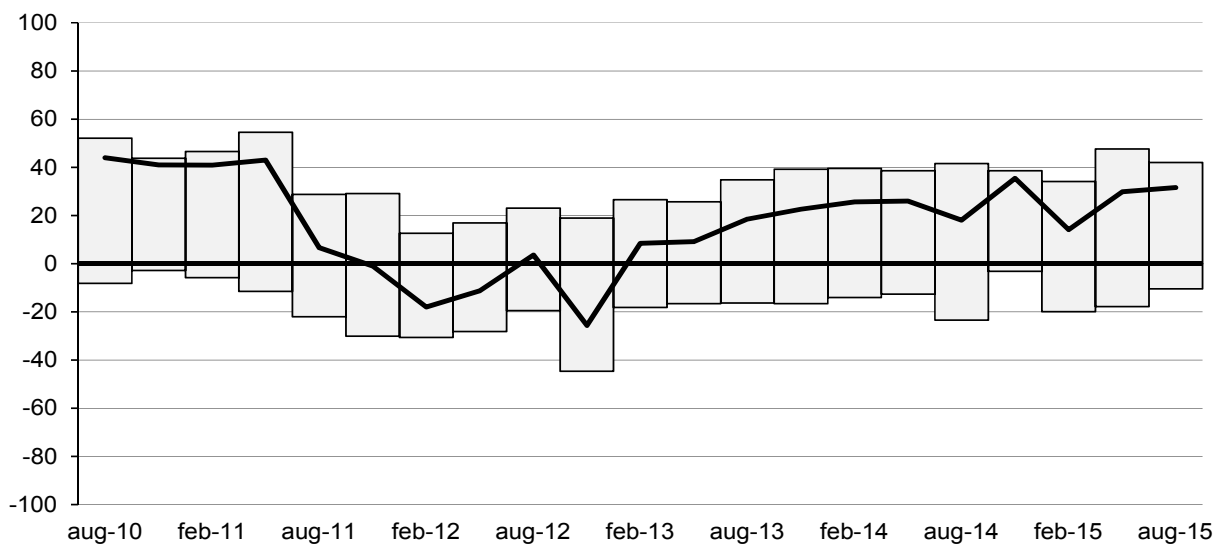
► ORDERLÄGET

För transportmedelsindustrin fortsätter orderingen att öka och i högre omfattning än föregående kvartal. Positivt är också att efterfrågan ökar något för maskinindustrin. Tillverkare av elmaskiner redovisar en oförändrad ordergång. I metallvaruindustrin dämpas orderingen, nu för andra kvartalet i rad. Sammantaget är orderingen närmast som under årets andra kvartal.

Leverantörerna har samtidigt en betydligt svagare och därtill minskad ordergång. Orderingen minskar för leverantörer till bilindustrin och fortsätter minska i hög grad för leverantörer till maskinindustrin. Leverantörer till elteknisk industri har en dämpning. Endast leverantörer till byggindustrin redovisar en förbättrad efterfrågan främst från hemmamarknaden.

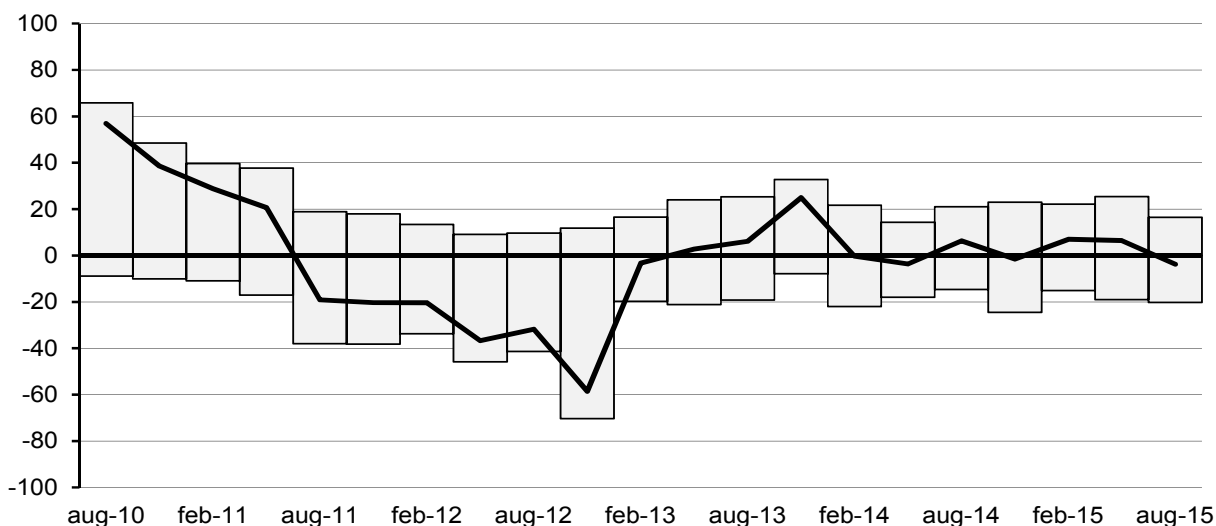
” Starkt för transport, ljusare för maskin, men dämpat för metall och elteknik.

Stabil positiv ordertakt sammantaget...

Andel teknikföretag som anger att orderingen från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

... men inte för leverantörer i Sverige

Andel teknikföretag som anger att orderingen från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

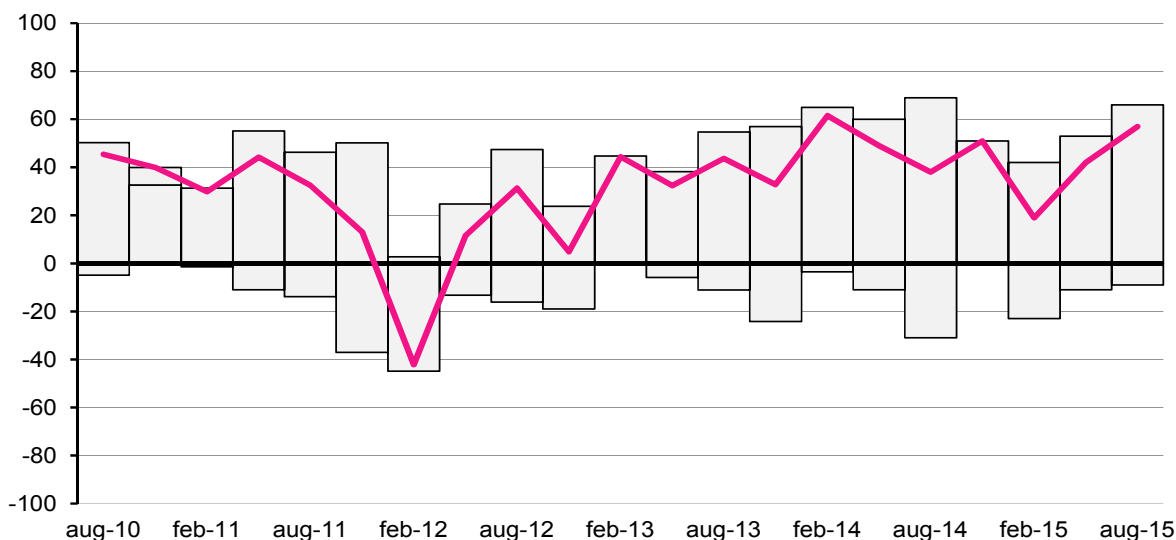
► BIL- OCH TRANSPORTMEDELSINDUSTRIN

Orderingången för bil- och transportmedelsindustrin fortsätter sammantaget att öka och i högre omfattning än under föregående kvartal. Den internationella efterfrågan har tilltagit och exportorder växer i hög omfattning. Hemmaefterfrågan har också förbättrats jämfört med en dämpad orderingång tidigare i år.

Trots ökad orderingång ökat under loppet av flera kvartal rapporterar få företag stora orderstockar. Knappt vart tionde företag anser orderstocken som stor.

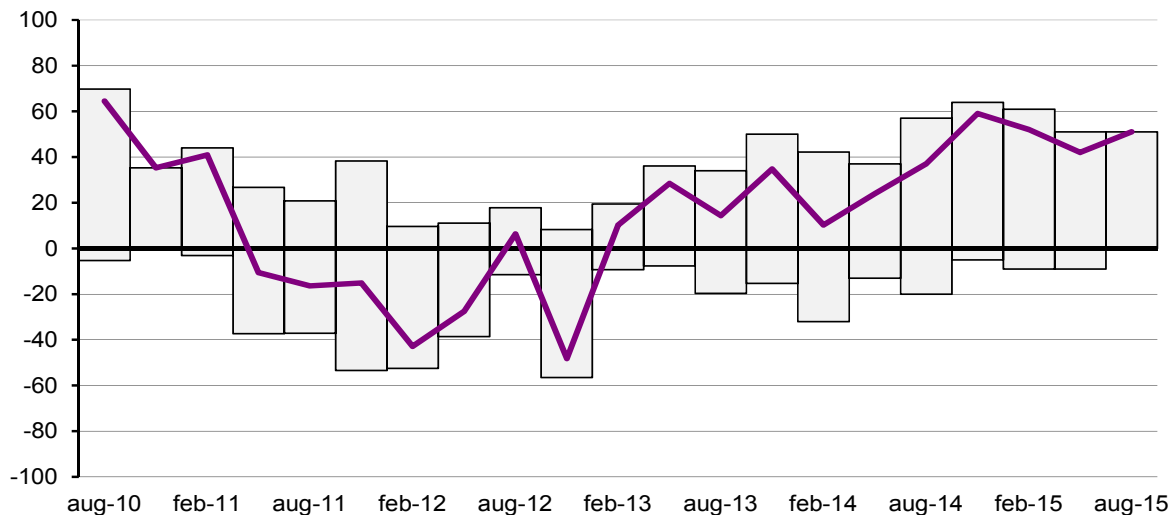
” Stark export, också bättre hemma.

Exportorder i bil- och transportmedelsindustrin fortsätter upp...

Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och något bättre på hemmamarknaden

Andel transportmedelsföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

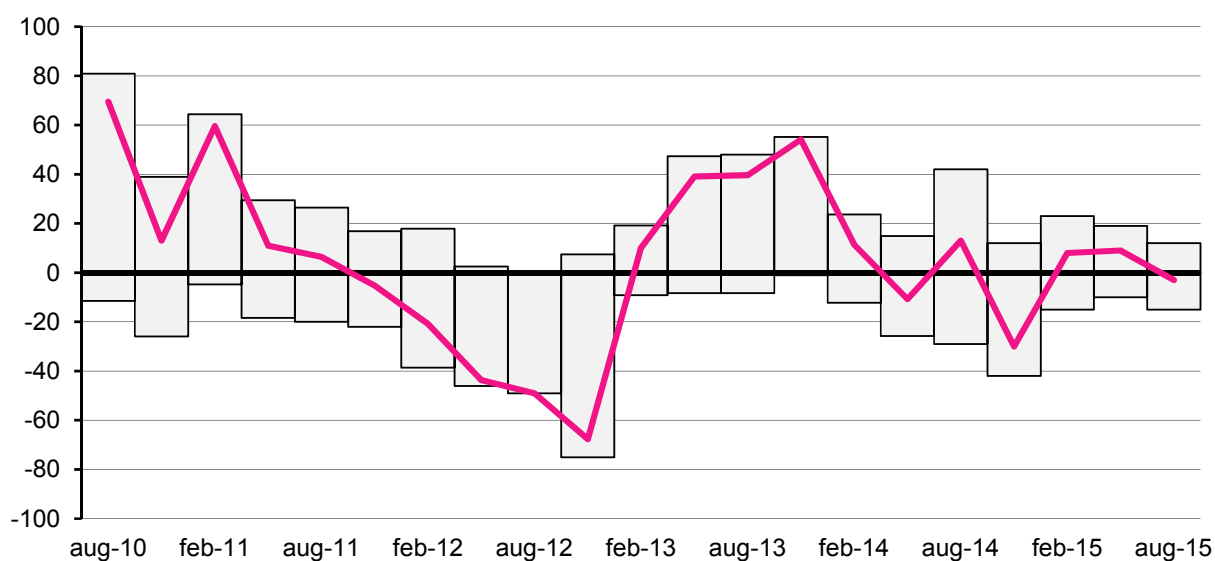
► LEVERANTÖRER TILL BILINDUSTRIN

Orderingången för leverantörer till bilindustrin minskar under tredje kvartalet. Detta efter en begränsad ökning under första halvåret i år. Företagens rapporter visar dock på en mindre tillbakagång i orderingång på såväl export- som hemmamarknad.

Missnöjet med orderstocken har ökat och fler företag anser den som mindre än normalt samtligt som färre anser den som stor. Färdigvarulagren anses generellt som mer normala av en klar majoritet av leverantörsföretagen.

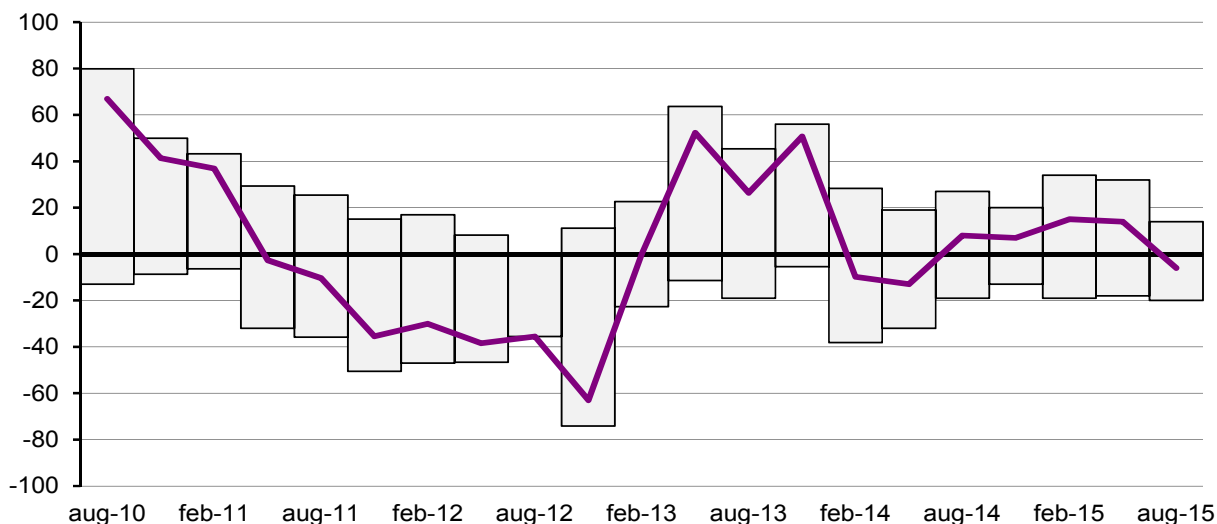
” Färre order till bilindustrins leverantörer.

Exportorder för bilindustrins leverantörer nedåt...

Andel leverantörer till bilindustrin som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och minskar även på hemmamarknaden

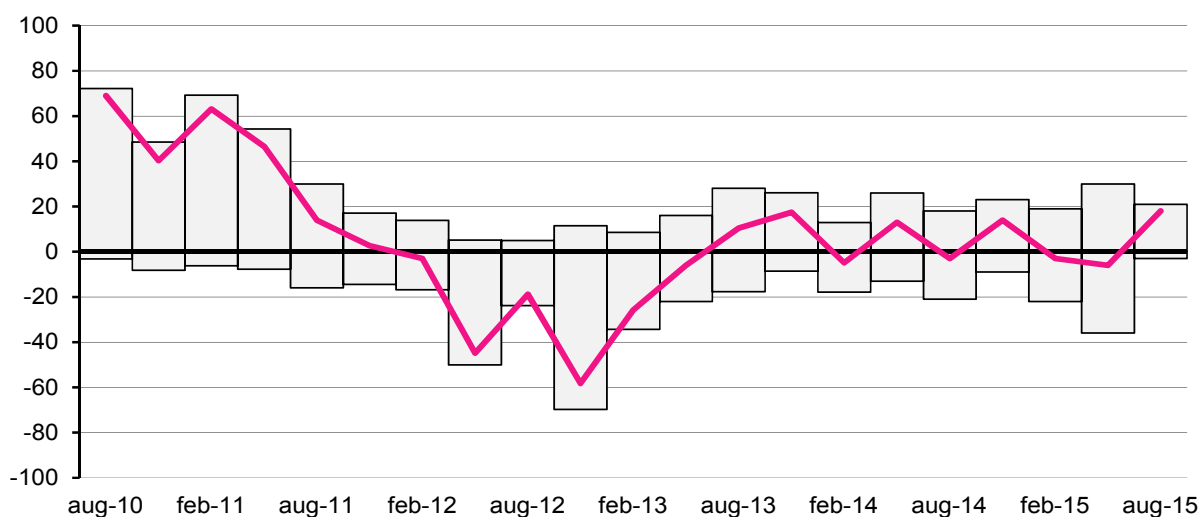
Andel leverantörer till bilindustrin som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► MASKININDUSTRIN

Orderingången för maskinindustrin ökar måttligt efter en liten minskning tidigare under året. Den internationella efterfrågan är fortfarande klart lägre än normalt vilket återspeglas i att ökningen i exportorder är begränsad. Positivt är också att orderingången från hemmamarknaden ökat något och det efter ett helt år av minskade ordervolymer. Även här är uppgången begränsad och läget är fortfarande svagast för tillverkare av maskiner till industrin i allmänhet.

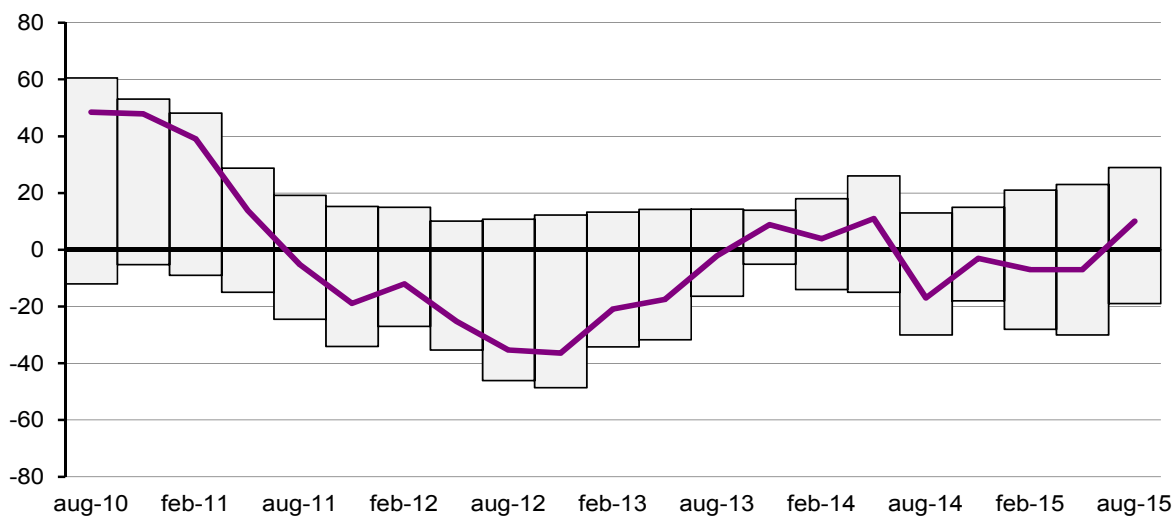
” Lite bättre efterfrågan för maskinindustrin.

Ökade exportorder i maskinindustrin...

Andel maskinföretag som anger att orderingången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och uppgång även på hemmamarknaden

Andel maskinföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

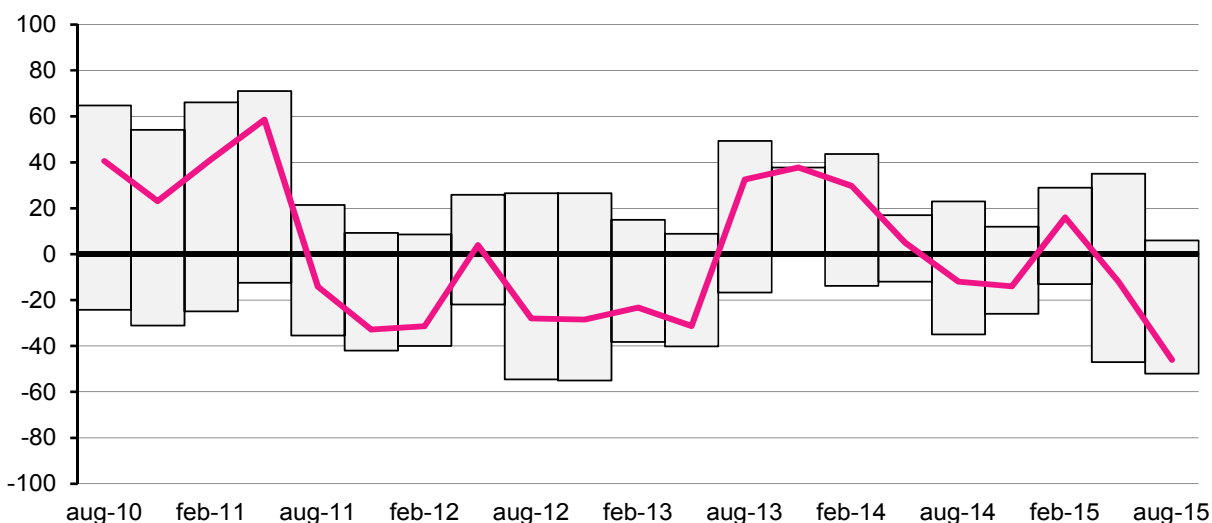
► LEVERANTÖRER TILL MASKININDUSTRIN

För andra kvartalet i rad minskar orderingsgången sammantaget för leverantörer till maskinindustrin. Det är framför allt den internationella efterfrågan som försämrats påtagligt och vartannat företag rapporterar minskade exportorder. Endast vart tionde företag redovisar ökade exportorder, en siffra som kan jämföras med en tredjedel föregående kvartal.

Trots att sluttillverkare av maskiner rapporterar lite bättre orderingsgång vittnar leverantörernas rapportering om att efterfrågan sammantaget är fortsatt låg. Missnöjet med storleken på orderstocken har också ökat kraftigt och nästan sex av tio företag anser den som mindre än normalt.

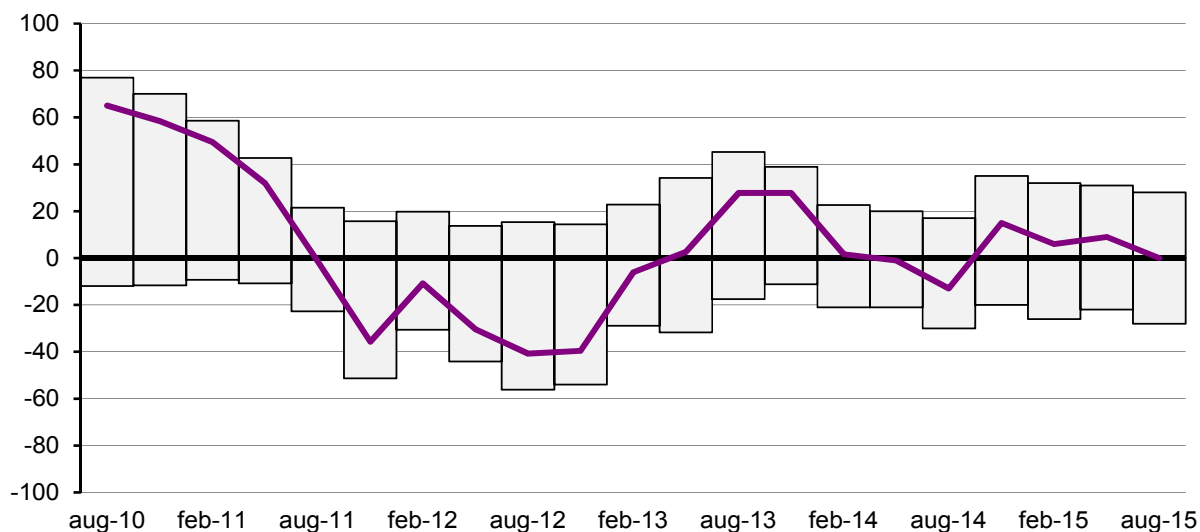
” Ras i orderingsgång på export för leverantörer till maskinindustrin.

Ras i exportorder för leverantörer till maskinindustrin...

Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att orderingsgången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...men oförändrat på hemmamarknaden

Andel leverantörer till maskinindustrin som anger att orderingsgången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

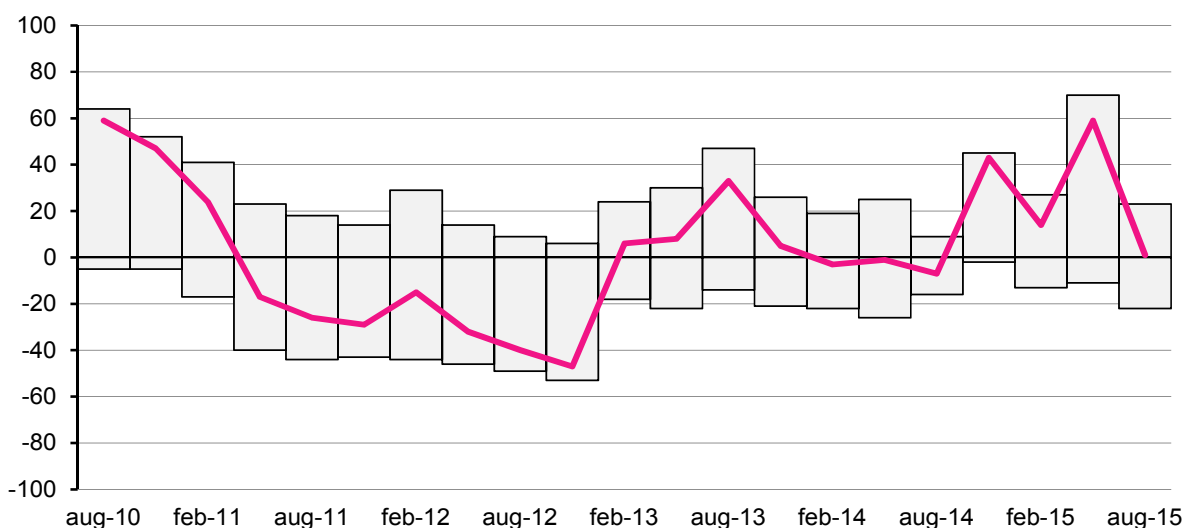
► LEVERANTÖRER TILL TELE- OCH ELEKTROINDUSTRIN, INSTRUMENTINDUSTRIN SAMT TILLVERKARE AV ELMASKINER

Efter en mycket omfattande ökning i exportorderingen för tillverkare av elmaskiner tidigare under andra kvartalet rapporteras nu en närmast oförändrad ordernivå. Orderstocken uppfattas som normal av en övervägande majoritet av företagen.

Leverantörer till elektroindustri redovisar också en dämpad ordergång på export och sammantaget är ökningen nu begränsad. Positivt är att efterfrågan förbättrats för instrumentindustrin och med ökade exportorder ökar orderingen också sammantaget. Hemmaefterfrågan är dock fortsatt låg och orderingen minskar.

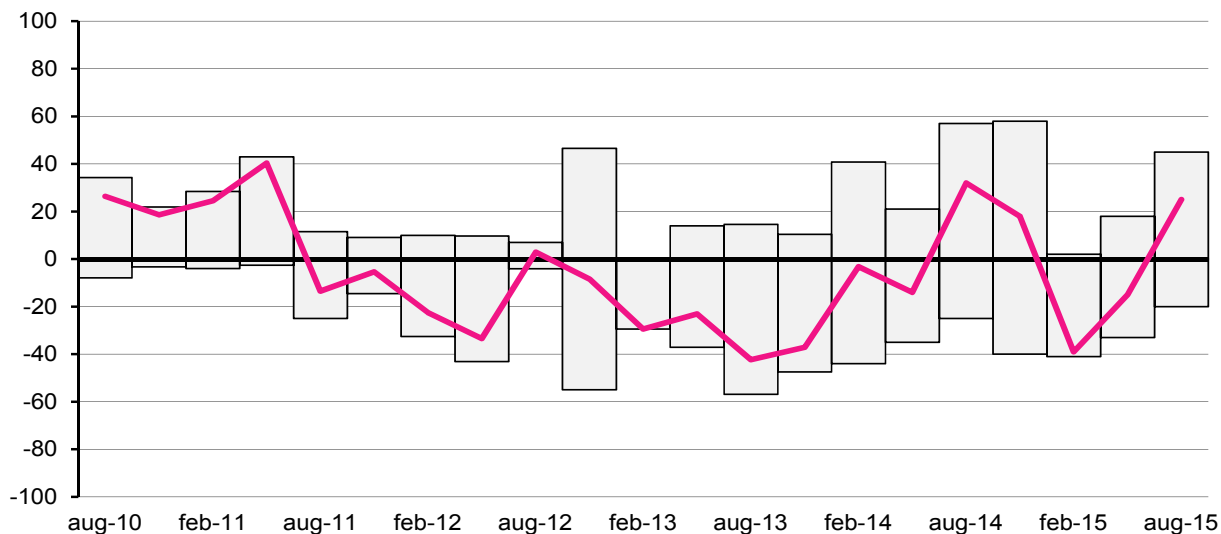
” Klar dämpning i order för elteknisk industri.

Exportorder för leverantörer till tele- och elektroindustrin faller tillbaka

Andel leverantörer till elektro- och teleindustrin som anger att orderingen från exportmarknaden ökat (+) resp. minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

Fler exportorder till instrumentindustrin

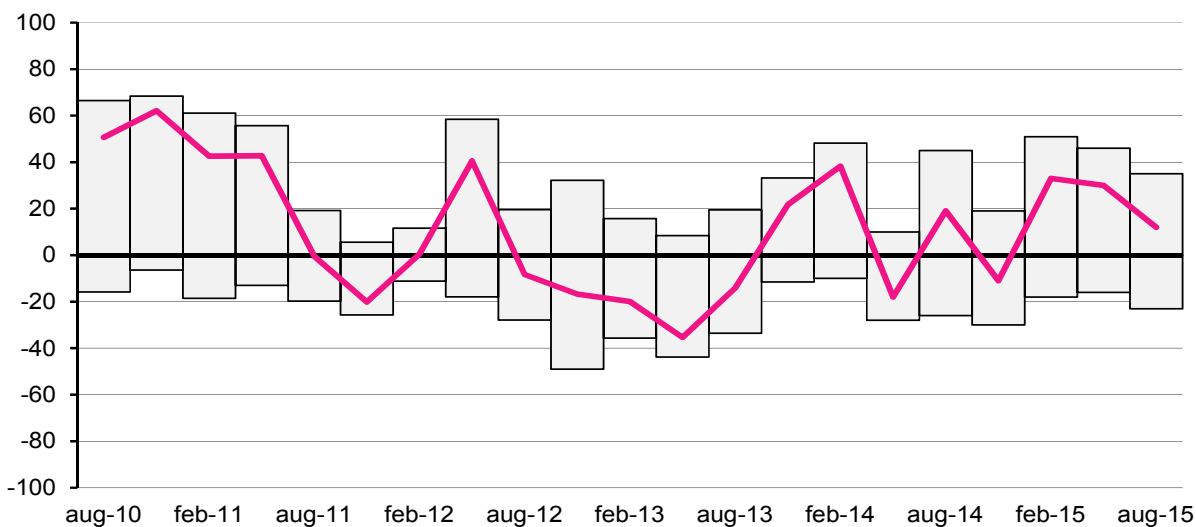
Andel instrumentföretag som anger att orderingen från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

► METALLVARUINDUSTRIEN OCH METALLBEARBETANDE FÖRETAG

Orderingången för metallvaruindustrin dämpas sammantaget. Något oroväckande är att exportorderingången bromsar upp relativt kraftigt. Orderingången från Sverige, som var närmast oförändrad föregående kvartal, ökar däremot men inte särskilt påtagligt. Renodlade metallbearbetande företag, med inriktning på omformning och ytbehandling m.m., rapporterar här en ökad orderingång efter närmast oförändrade ordernivå under andra kvartalet. Men missnöjet rörande orderstocken har i linje med uppbromsningen i order ökat något i metallvaruindustrin sammantaget.

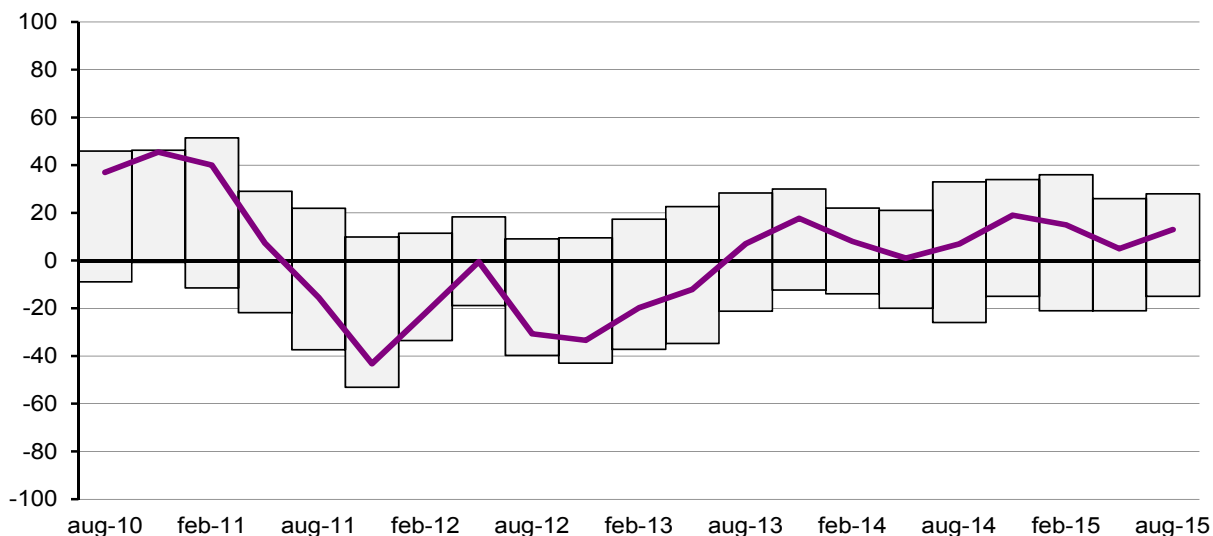
” Dämpat för andra kvartalet i rad.

Dämpning i exportorder för metallvaruföretag...

Andel metallvaruföretag som anger att orderingången från exportmarknaden det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

...och svag tillväxt på hemmamarknaden

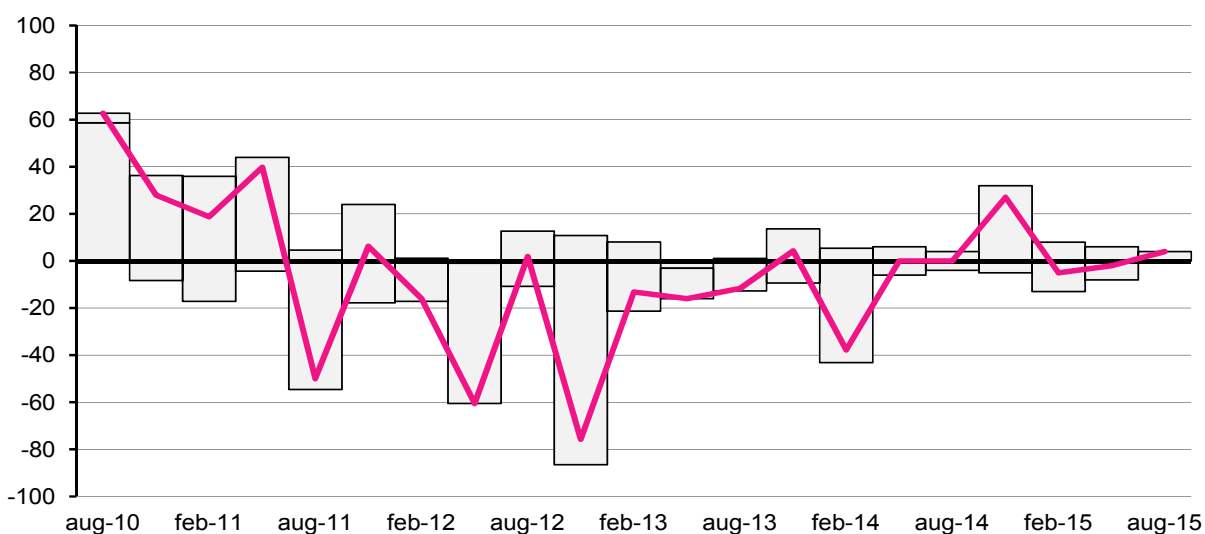
Andel metallvaruföretag som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► LEVERANTÖRER TILL BYGG- OCH ANLÄGGNINGSINDUSTRIN

Order från exportmarknaden för leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin visar i stort sett samma ordernivå som tidigare under året. Efterfrågan från hemmamarknaden har däremot fortsatt att förbättrats och orderingången ökar nu för andra kvartalet i rad. Företagens syn på orderstocken kvarstår i stort sett. Fyra av fem företag anser orderstocken som mer normal.

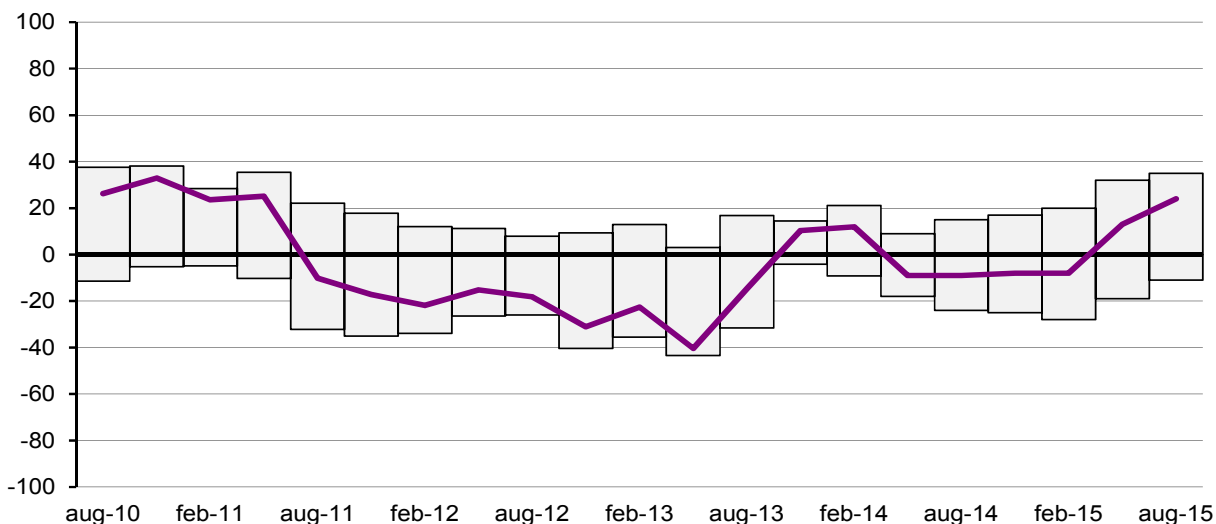
” Ökad efterfrågan från hemmamarknaden.

Exportorder för leverantörer till bygg- och anläggningsindustri närmast oförändrade...

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustrin som anger att orderingången från exportmarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12

... men fortsätter uppåt på hemmamarknaden

Andel leverantörer till bygg- och anläggningsindustri som anger att orderingången från hemmamarknaden ökat (+) respektive minskat (-) det senaste kvartalet jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens kvartalsvisa konjunkturbarometer. Säsongrensad X12.

► LÅG EFTERFRÅGAN I STORA FÖRETAG – HÖGRE FÖR MINDRE FÖRETAG

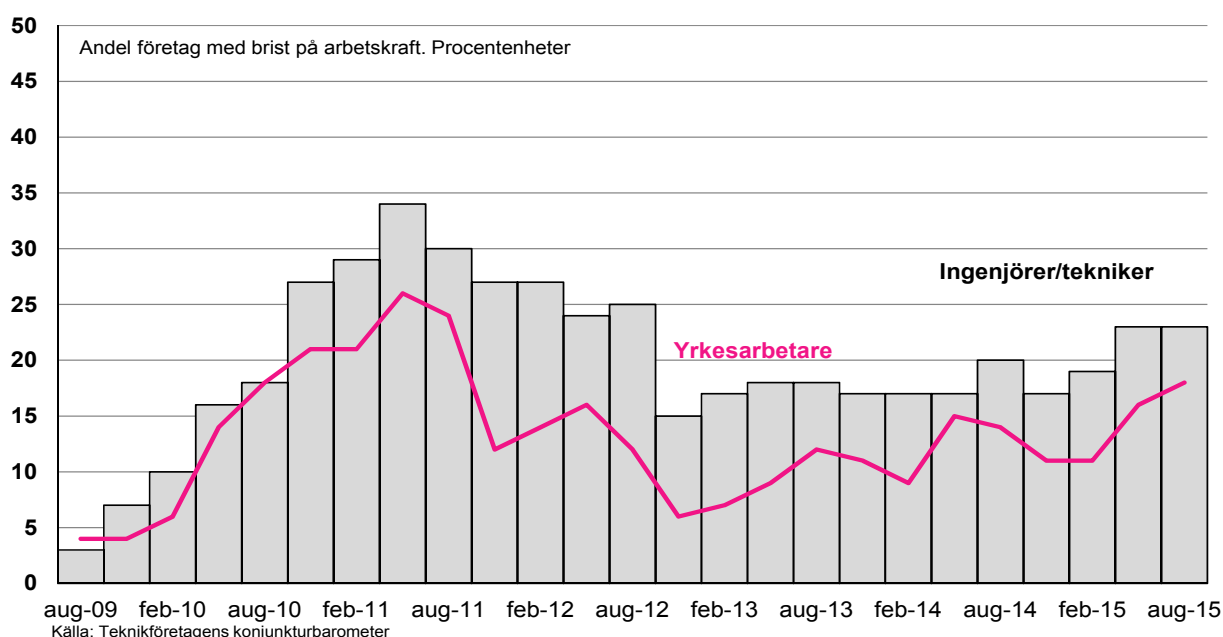
Sammantaget rapporterar en något högre andel eller 16 procent av företagen brist på yrkesarbetare. Här är det främst mindre och medelstora företag som rapporterar en ökad brist. För storföretagen rapporterar oförändrat endast vart tjugonde företag brist samtidigt som de små företagen också redovisar oförändrad brist eller drygt vart femte företag. Bristen på yrkesarbetare ökar främst för tillverkare av elmaskiner (här från noll till att omfatta knappt vart sjunde företag) samt inom instrumentindustrin. Bristen minskar däremot i transportmedelsindustrin.

Andelen företag som rapporterar brist på ingenjörer är oförändrat 22 procent. Behovet av ingenjörer ökar något i transportmedelsindustrin, men är oförändrad eller minskar i övriga delbranscher eller grupper av leverantörer.

Andel företag med brist på yrkesarbetare och tekniker/ingenjörer

	Metall- varu- företag	Maskin- ind.	Lev. till maskin- ind.	El- maskiner	Lev. till tele- och elektroind.	Instru- mentind.	Bil- och transport medel	Lev. till bilind.	Lev. totalt	Teknik- företag totalt
Yrkesarbetare										
feb-15	18	8	18	6	12	10	8	11	12	11
maj-15	21	10	16	0	16	6	15	13	13	13
aug-15	22	12	21	15	20	13	11	16	17	16
Tekniker/Ingenjörer										
feb-15	18	17	20	31	18	25	14	23	17	19
maj-15	21	27	23	27	26	31	11	17	19	22
aug-15	20	27	20	23	23	24	12	13	18	22

Fler företag efterfrågar yrkesarbetare

Kapacitetsutnyttjandet

► ÖKAR NÅGOT

Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjande ökar något, eller med två procentenheter till 35 procent.

De flesta delbranscher redovisar ett högre utnyttjande. Undantaget är instrumentindustrin. Tydligast ökar utnyttjandet i metallvaruindustrin följt av maskinindustrin. I transportmedelsindustrin ökar andelen företag med fullt utnyttjande i liten omfattning.

För leverantörer sammantaget visas små förändringar. Utnyttjandet stiger något för leverantörer till bil- och elektroteknisk industri. För övriga grupper av leverantörer är utnyttjandet oförändrat eller minskar något.

Trots ett något ökat utnyttjande är kvartalets utfall fortfarande klart lägre än det långsiktiga genomsnittet på 40 procent.

Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande

	aug -15	maj -15	feb -15
Metallvaruföretag	31	27	28
Leverantörer till bygg- och anläggning	28	29	28
Maskinindustri	36	33	36
Leverantörer till maskinindustri	25	25	30
Elmaskiner	32	30	42
Leverantörer till tele- och elektro	33	30	32
Instrumentindustri	50	55	62
Bil- och transportmedelsindustri	42	41	32
Leverantörer till bilindustri	29	27	26
Leverantörer sammantaget	31	30	30
Totalt teknikföretag	35	33	34

TEKNIKFÖRETAGENS KONJUNKTURBAROMETER

ISSN 1403-9559, Utges i mars, juni, september och december

Anders Rune, 08-782 08 36, anders.rune@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist, 08-782 08 34, bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

Teknikföretagen

**I EN GLOBALISERAD VÄRLD ÄR KREATIVITETEN SVERIGES STYRKA
– TEKNIKFÖRETAGEN GER KREATIVITETEN UTRYMME**

Box 5510, 114 85 Stockholm | 08-782 08 00 | www.teknikforetagen.se